

Muslingebanker i Nørre Fjord, Helnæs Bugt 2019

Det praktiske arbejde på fjorden blev udført af studerende i marinbiologi, Alexandra fra Grækenland, Julie fra Frankrig og Jon fra Holland under ledes af Jon Christian Svendsen DTU og med praktisk støtte af fritidsfiskere på Helnæs.

Gennem en årrække har lokale fritidsfiskere arbejdet målrettet på at forbedre vandkvaliteten i Nørre Fjord ved dels fra 2009 til -12 at etablere et biorev af muslinger, dels at beskytte muslingerne mod opfiskning og senest i foråret 2019 at medvirke til DTU's forskning i biodiversiteten ved fjordens eksisterende muslingebanker sammenlignet med områder uden muslinger.

Det seneste forskningsprojekt er nu afsluttet hvad angår feltarbejdet og vores forenings involvering i den praktisk- økonomiske del. I den anledning blev der afholdt et kort møde mellem projektleder Jon Christian Svendsen DTU, Vagn Gram Fåborg Amatørfiskerforening og Dansk Fritidsfiskerforenings projektudvalg samt undertegnede for at evaluere det praktiske arbejde med muslinger i Nørre Fjord.

Vi kunne konkludere at produktion og udlægning af 28 tons muslinger i et biorev i 2009 – 11 resulterede i rensende effekt af fjordvandet i perioden. Det blev estimeret, at kun 5% af muslingerne overlevede til forår 2011, som igen kunne producere 16 tons muslinger i sætning af nye muslingebanker. Denne antagelse kan delvis bekræftes af research foretaget i april – maj 2019, idet der blev iagttaget banker mange steder i fjorden både på lave områder og på dybder med nogenlunde fast bund ned til 7- 8 meter. Noget mål for mængden af fjordens muslinger i antal tons indgik ikke i det projekt.

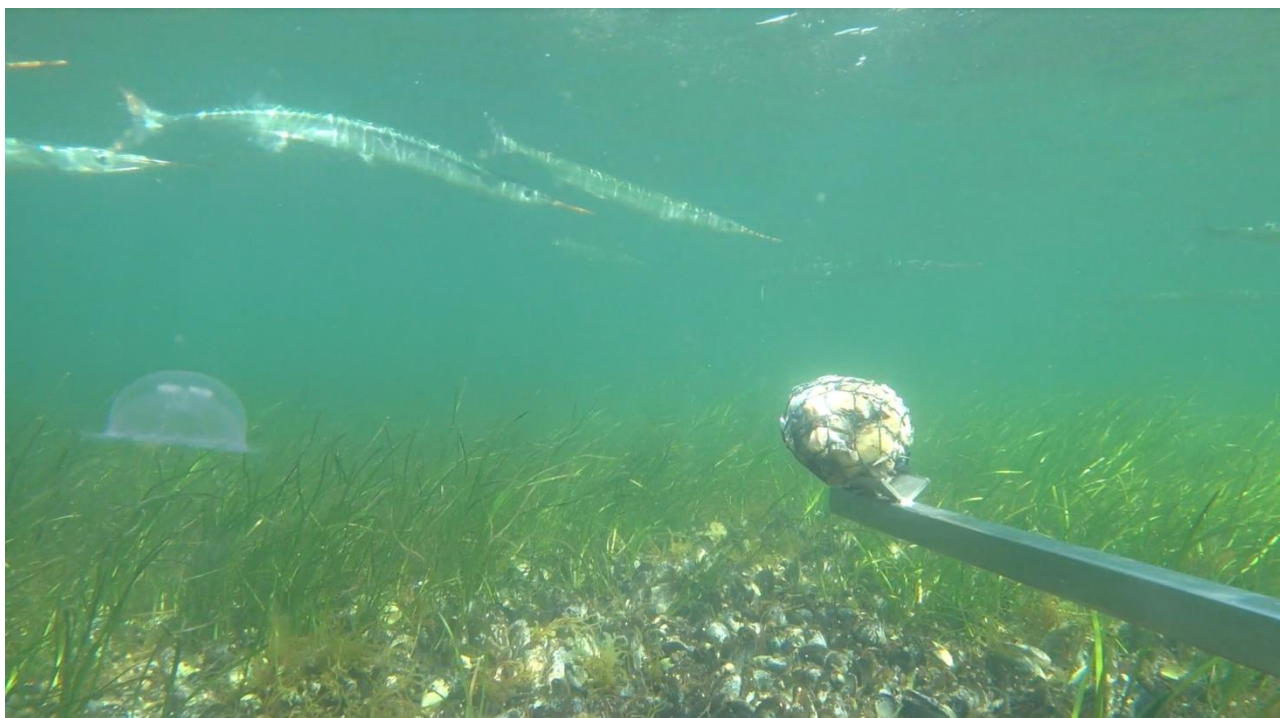
Flere af de nævnte områder indgik i projektet med undervandskameraer april – maj 2019. Desuden viste afsøgning med mobilt undervandskamera, at muslingerne i det oprindeligt udlagte område i den sydlige del af fjorden er forsvundet. En tiltagende muslingedød i dette område viste sig allerede kort efter udlægningen, idet mange af de udlagte muslinger sank ned i mudder eller blev ædt af søstjerner. På den baggrund konkluderes, at udlægning af et muslinge- biorev bør foretages på lavere vanddybder med fast bund.

Den positive virkning af biorev- projektet bør ses sådan, at fjordens nye muslingebanker er børn af det kunstigt udlagte, og at disse nye banker trives i en udstrækning, så det blev interessant for en muslingekutter fra Vittrup Seafood at besøge Nørre Fjord i foråret 2018 for at monitere fjordbunden med henblik på opfiskning af denne ressource. Her bør indføres, at en moderne muslingetravler kun må operere uden for 4 m kurven og laster ca 50 tons, hvilket er et tilfredsstillende dagsværk.

Ifølge lokal bekendtgørelse for fiskeriet i Helnæs Bugt er trawl- og vodfiskeri i bugten forbudt. Fritidsfiskere på Helnæs anmeldte selvfølgelig muslingetrawleren til kontrollen. Det førte til en længere brevveksling med ministeren, som i første omgang holdt sig til, at muslingetravl/skraber ikke er nævnt i bekendtgørelsen og derfor kunne anvendes. Fra fritidsfiskernes side påpegede vi det skæve og uhensigtsmæssige i at lade muslingetrawlere opfiske muslingebanker vi selv havde investeret i at etablere for at forbedre vandkvaliteten i fjorden. Det argument fik heldigvis ministeren til at ændre holdning og love, at forbud mod muslingefiskeri i Helnæs Bugt ville blive indskrevet i en kommende bekendtgørelse. Dette er sket i muslingebekendtgørelsen af januar 2019.

På den baggrund kan vi uddrage to konklusioner: Et: *Vores arbejde med udlægning af et muslinge- biorev i 2009 – 12 har medført, at Helnæs Bugt nu er beskyttet mod*

muslingefiskeri i fremtiden. To: Hvis man ønsker at udlægge nye muslinge- biorev andre steder i landet, bør vi anbefale, at disse på forhånd sikres mod fiskeri efter forhandling med ministeriet. Dette kan foregå med støtte fra Daff's repræsentanter i rådgivende ministerielle udvalg.

I evalueringen indgik en vurdering af Nørre Fjords tilstand set fra fritidsfiskernes konkrete erfaringer og iagttagelser. De viser at *fjorden rummer og giver muligheder for en rimelig sund fiskebestand*. Fritidsfiskere fra Brunshuse og Helnæs har kunnet lande tilfredsstillende fangster af fladfisk. Årstidsbestemt kommer Sild, hornfisk og makrel ind i fjorden i pæne stimer, som også er grundlag for gode fangster. Bort set fra meget små torsk fanget i vore ruser, ser vi kun sjældent torsk i fjorden. Voksne torsk over mål er et absolut særsyn.

Fritidsfiskernes iagttagelse støttes af DTU rapport: Registrering af fangster i danske kystområder med standardredskaber. Nøglefiskerrapport 2014 – 2016 . I undersøgelsen indgår Nørre Fjord og Helnæs Bugt i en samlet opgørelse over fangster i Fynske Øhav. Den viser tydeligt en kraftig nedgang i fangst af torsk i perioden og en konstant fangst af skrubbe med 83% af den samlede fangst. To nøglefiskeres arbejde i Nørre Fjord viser en lille stigning i fangst af skrubber.

Fritidsfiskerne iagttager desuden et stigende antal lystfiskerturister langs bugtens kyster. Vi kender ikke omfanget af deres fangster af havørred, men går ud fra, at lystfiskerne kommer, fordi de orienterer hinanden om gode muligheder.

Ålefiskeriet er det vanskeligt at vurdere i skrivende stund, dels på grund af lukkeperioderne, og dels i betragtning af en generel tilbagegang for den europæiske ål.

Den videnskabelige vurdering af fjordens tilstand er indtil videre denne.

Naturstyrelsens målestation for iltindhold i Nørre Fjord viser at, i juli 2018 før anlæg af muslinge-biorev var iltindhold pr mg pr liter 8, 3 i de øvre vandlag og kun ca 4,5 ved bunden. Efter etablering af biorev i fx juni 2012 er tilsvarende tal 9,1 og ca 7 – Dette holder sig næsten konstant indtil sensommer, 2017 hvor iltindholdet ved bunden falder til ca 4. Dette restaureres langsomt, så iltindhold ved bunden er ca 8 i juli 2019 (Kilde:

<http://report.surfacewater.miljoeportal.dk/?reportpath=/vpd/MarinProfilMaaling&format=rs&Stationsnr=95620002>
Efter rådgivning af Inga Holm. Miljøstyrelsen. Fåborg.)

En forsigtig konklusion er, at muslinge-biorev i Nørre Fjord har fastholdt et iltindhold i overfladelagene på omkring 8 til 9 og over tid fastholdt iltindhold ved bunden på ca 7 til 8.

DTU's rapport 2012 viser de resultater, at småfiskenes fordeling må være meget knyttet til de udlagte muslingestrukturer, mens områderne mellem strukturerne tilsyneladende ikke indeholder større mængder af småfisk end i kontrolområderne.

(Slutrapport for projekt BioRev 2010 – 2012 DTUaqua rapport 251-2012)

Det er spændende om det videnskabelige resultat af DTU's feltarbejde i foråret 2019 kan bekræfte BioRev-rapportens vurdering af en meget lokal iagttagelse ved det nye biorev fra 2012, og om denne iagttagelse kan bekræftes på nye lokaliteter i fjorden. Det må vi vente på lidt endnu, idet der for tiden foregår et stort arbejde med at analysere de mange filmoptagelser både fra fjordens muslingebanker og fra udvalgte sammenlignelige områder uden muslinger. *Jon Christian Svendsen kan dog konstatere, at muslingebanker som børn af det oprindelige biorev har bredt sig i fjorden. Han er desuden forsigtig optimistisk i vurderingen af et resultat, som kan vise, at biodiversiteten er større ved muslingebanker end på glat sand- eller mudderbund på samme dybder.* En endelig rapport om resultaterne af det videnskabelige arbejde med undervandskameraer vil foreligge om nogle måneder.

Som foreløbig afslutning på disse betragtninger er det nærliggende at sammenholde fritidsfiskernes aktiviteter med Assens Kommunes mange millioner store projekt,

som går ud på at promovere lystfiskerturismen bla. langs kysterne af Helnæs Bugt ved etablering af et lystfiskercenter på Agernæs Havn ved bunden af bugten. En sund og god biodiversitet i Helnæs Bugt er en bærende forudsætning for Assens Kommunes projekt.

I den sammenhæng kan vi konstatere, at lystfiskerturister rejser hjem efter endt fisketur, men vi bor her og fisker med naturskånsomme redskaber året rundt. Vi gør os stor umage med at passe godt på ikke blot Nørre Fjord, Helnæs Bugt, men alle kystnære områder generelt.

Ib Ivar Dahl

Formand Helnæs Bugts Fiskeriforening

Næstlandsformand Dansk Amatørfiskerforening